

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3195/2015. (X. 14.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1384
3196/2015. (X. 14.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	1389
3197/2015. (X. 14.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	1396
3198/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1398
3199/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1402
3200/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1405
3201/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1408
3202/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1411
3203/2015. (X. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1412

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3195/2015. (X. 14.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.417/2013/4. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság az indítványt egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria 2014. június 5-én hozott Pfv.V.21.417/2013/4. számú ítéletének megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvével, illetve az abból levezetett eljárási garanciákkal, továbbá a XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal. Indítványának kiegészítésében emellett hivatkozott a XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz (tárgyaláshoz) való jog sérelmére is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményét képezi, hogy az I. rendű alperessel és a II. rendű alperessel szerződéses kapcsolatban állt, melynek értelmében Set Top Box-ok külföldről történő beszállítására vállalt kötelezettséget. Jogvita a felek között azzal kapcsolatban alakult ki, hogy a szerződés értelmében kit terhel a korábban leszállított Set Top Box-okat terhelő – az utólagos vámellenőrzés következtében megállapított – 14%-os vám megfizetése.
- [3] A 2006-ban – még az I. rendű alperes jogelődjével – megkötött szerződés akként rendelkezett, hogy a szerződés mellékletében szereplő árak 0%-os vámtarifa esetén érvényesek, amennyiben azonban a vámhatóság az árut más vámtarifa alá sorolja, a megállapított vámot a megrendelő köteles megfizetni a szállítónak.
- [4] 2008-ban egy tender eredményeképpen a jogelőd gazdasági társaság – mely később beolvadt a tendert lebonyolító I. rendű alperesbe – és a II. rendű alperes, illetve az indítványozó ismételt szállítási szerződést kötöttek egymással, mely a vám utólagos kivetésével kapcsolatos korábbi rendelkezést nem tartalmazta. E szerződést később többször módosították, ugyanis várható volt, hogy a vámhatóság utólagosan 14%-os vámot vet ki a már leszállított Set Top Box-okra is. A 2008. december 4-i és 5-i szerződésmódosítások rendezték ezt a kérdést. 2009-ben a vámhatóság utólagos felülvizsgálat keretében az említett vámmértéket vetette ki a 2008. június 13-án, július 4-én és október 14-én történt szállítások vonatkozásában is, melyet az indítványozó kiszámolt szerződéses partnereinek, azok azonban megtagadták a fizetést.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően bírósághoz fordult. Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2012. június 13-án hozott 14.G.42.385/2010/23. sorszámú ítéletével az indítványozó keresetének helyt adott.

- [6] A bíróság megvizsgálta, hogy a szerződés szövegének nyelvtani értelmezése, a szerződő felek feltehető szándéka, illetve az eset körülményei alapján hogyan kell értelmezni a perbeli szerződést, és ítéletének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy a szerződéses viszonyban ténylegesen a felek szóbeli megállapodásai voltak az irányadóak és a felek a szóbeli megállapodásokhoz tartották magukat a gyakorlatban is.
- [7] A bíróság a szerződő felek feltehető akaratának megállapítása érdekében meghallgatott négy tanút, akik közül a jogelőd gazdasági társaságnak a szerződés 2008. július 17-én való aláírásában résztvevő akkori gazdasági igazgatójának – mint egyetlen érdektelennek és befolyásmentesnek tekinthető tanú – a tanúvallomását fogadta el. A tanú megerősítette, hogy a perbeli szerződés megkötésekor változatlan szándék volt, hogy ha bármilyen vámkötség felmerül, akár utólag is, azt a megrendelő vállalja, ahogyan azt tette korábban is. Erről tájékoztatta a helyébe lépő új gazdasági igazgatót is, akinek a kérésére 2008. november 13-án kifejezetten is belekerült a szerződésbe az ezzel kapcsolatos rendelkezés. Ebből kiindulva a bíróság súlytalannak, illetve a jóhiszeműség és a tisztességesség alapelvével ellentétesnek tartotta a szerződésnek azon részét, mely szerint a 2006. évi szerződés vámmal kapcsolatos megállapodása nem része az új megállapodásnak. Ez a kitétel a bíróság megállapítása szerint a szerződő anyavállalat által alkalmazott szerződési mintáknak megfelelő szabványszöveg, amellyel ellentétben a szerződő felek tényleges szerződési akarata változatlanul kiterjedt a vámmal kapcsolatos kikötésre. Mindemellett kiemelte, nem szerepelt a szerződésben az sem, hogy a szerződésmódosítás mely szállítmányokra vonatkozik, sőt, a szavak nyelvtani és logikai értelmezéséből is az következik, hogy az az utólagosan kivetett vámkiszabásból eredő költségekre terjed ki. Mindezek alapján a bíróság az utólag kivetett vámok megtérítésére és késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alpereseket.
- [8] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2013. május 16-án kelt 14.Gf.40.466/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján helyesen állapította meg a felek szerződéskötési akaratát, és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek kötelesek a vám megfizetésére. Az alperesek fellebbezésére tekintettel annyit emelt még ki a bíróság, hogy a DDP paritásra történő szerződés színleltiségevel kapcsolatban a másodfokú bíróság a szerződés semmisségét hivatalból sem észlelte, ráadásul az alkotmánybírósági eljárást indítványozó felperes ügyvezetője kifejezetten tájékoztatta a tendert lebonyolító I. rendű alperest arról, hogy az esetleges vámtarifa-változás miatt a jövőbeli változásokra nem tud nyilatkozni.
- [9] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben kifejtették, hogy a jogerős ítélet sérti a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 200. § (1) és (2) bekezdését, a 205. § (1)–(3) bekezdéseit, a 207. § (1) bekezdését, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 2. §-át, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdését.
- [10] A felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Kúria a 2014. június 5-én hozott Pfv.V.21.417/2013/4. sorszámú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította.
- [11] A Kúria ítéletének indokolásában megállapította, hogy „a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő”. A régi Ptk. 207. § (1) bekezdésére utalással kifejtette, hogy a szállítási szerződés értelmezése körében bizonyítási eljárás lefolytatására, tanúk kihallgatására nem volt szükség, mert a szerződés vámkötségekkel kapcsolatos rendelkezése világos és félre nem érthető volt. Egyébként sem vehető figyelembe az elsőfokú bíróság által hivatkozott tanú vallomása, mert a szerződés tartalmának meghatározásában nem vett részt. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján így nem állapítható meg, hogy a felek tényleges szerződési akarata eltért volna a szerződési nyilatkozatuktól, és a vámkötségek viselésének kérdésében színlelt megállapodást kötöttek volna. A felek korábbi szerződéses kapcsolatában folytatott gyakorlatból önmagában nem vonható le a következtetés a perbeli szerződés tartalmának értelmezésére vonatkozóan, az említett tanú vallomása nem vehető figyelembe, egyéb bizonyíték pedig nem állt rendelkezésre. Ugyan a szerződést utólagosan módosították, a módosítás megszüvegezéséből azonban nem következik, hogy annak az aláírását megelőző időszakra is kiterjedt volna a hatálya, ezt a meghallgatott tanúk vallomásai sem támasztották alá. A Kúria összességében megállapította, hogy a bíróság tévesen, a szerződés, illetve a szerződésmódosítás helytelen értelmezésével kötelezte az alpereseket a módosított megállapodás hatálya lépését megelőző időszakban átadott áru után kiszabott vám megtérítésére.
- [12] 1.3. Az indítványozó szerint a Kúria a jogerős ítéletben megállapított (az elsőfokú bírósággal egybehangzó) tényállástól úgy tért el, hogy a bizonyítékok csak kivételesen elvégezhető felülmérlegelését egyrészt annak elő-

feltételei hiányában, másrészt úgy végezte el, hogy indokolásában rá sem mutatott, hogy e felülmérlegelés miért volt kivételes és miért volt indokolt.

- [13] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság mindezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonsághoz való jogot, illetve a jogállamiságból és a jogbiztonságból fakadó eljárási garanciákat. Álláspontja alátámasztására hivatkozik több alkotmánybírósági határozatra, kiemelve, hogy a jogbiztonság érvényesülésének feltétele, hogy a jogalkalmazás konzisztens és kiszámítható módon működjön, illetve garantálják a jogorvoslathoz való jogot. Az egyértelműség, előreláthatóság, kiszámíthatóság követelménye nemcsak a jogalkotót, hanem a jogalkalmazót is kötelezi, hiszen csak így érvényesíthető a jogbiztonság, illetve az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkek (1) bekezdéseiben alapvető jogként biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz (tárgyaláshoz) való jog. Az eljárási garanciák megjelennek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) több rendelkezésében is, többek között a 275. § (1) bekezdésében, amely kimondja, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, mely tilalom a kapcsolódó jogirodalmi álláspont és a kommentárszövegek alapján nyilvánvaló, hogy magában foglalja a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalmát is. Ez alól egy kivétel van, ha az eljáró bíróságok részéről a bizonyítékok értékelése által megállapított tényállás iratellenes, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, ilyenkor a Kúria elvégezheti a bizonyítékok újraértékelését, felülbírálatát. Ha azonban ilyen eljárási jogszabálysértés nem állapítható meg, a felülvizsgálati szakban nincs lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére, különösen úgy nem, hogy a Kúria nem is utalt ezen tevékenysége megengedhetőségének indokaira.
- [14] Az indítványozó indítványának kiegészítésében – az Alkotmánybíróság tájékoztatását követően, miszerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak kivételes esetekben alapozható alkotmányjogi panasz – már arra hivatkozott, hogy nem tekinthető tisztességesnek az olyan eljárás, amely az eljárási törvény garanciális jelentőségű, végső fokon a hatáskörelvonást kizáró rendelkezéseivel ellentétes. A tisztességes bírósági eljáráshoz (tárgyaláshoz) való jog olyan alapjognak minősül, melynek védelme és biztosítása minden állami szervnek, így a bíróságnak is kötelessége. Nem tekinthető tisztességesnek egy olyan eljárás, amely a hatásköri szabályok mellőzésével történik, jelen esetben ugyanis a Kúria egyfajta harmadfokú fellebbezési bíróságként járt el, nem pedig felülvizsgálati bíróságként. Mindezekon túl kiemelte azt is, hogy a Kúria a bíróság előtti egyenlőség követelményét is figyelmen kívül hagyta akkor, amikor a bizonyítékok indokolás nélküli felülmérlegelését végezte el.

II.

- [15] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [16] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben a befogadási eljárás során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek, ezért azt befogadta.

IV.

- [17] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [18] 1. Az indítvány vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak lényegében azt kellett értékelnie, hogy összhangban áll-e a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alapvető joggal, ha a Kúria mint felülvizsgálati bíróság az egybehangzó első- és másodfokú ítéletben megállapított tényállástól teljes mértékben eltérve, a bizonyítékok ismételt mérlegelésével az egybehangzó ítéletekben foglaltakkal ellentétes döntést hoz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [19] Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült jogvitát hogyan kellett volna a bíróságnak megítélnie, kizárólag az eljárás tisztességességét ítélte meg az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott szabálya alapján.
- [20] 2. A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, melynek célja a jogerős döntés anyagi jogi és eljárásjogi jogszerűségének vizsgálata. Ha a Kúria olyan jogszabálysértést állapít meg, amely kihatott az ügy érdemére, hatályon kívül helyezi a jogerős ítéletet (és ha szükséges, az elsőfokú ítéletet is), vagy ha ennek feltételei fennállnak, megváltoztató ítéletet hoz.
- [21] A felülvizsgálati eljárásban a megváltoztató döntés meghozatalának lehetősége alapvetően a perek ésszerű időben való befejezése érdekében biztosított, azzal a Kúria akkor élhet, ha a jogszabálysértő döntés helyett új döntés meghozatalához rendelkezésre áll valamennyi szükséges tény, adat [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Azt, hogy mi minősül jogszabálysértésnek, a bírói gyakorlat határozza meg. Jogszabálysértő lehet így az a döntés is, amelynek tényállása iratellenes vagy okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz.
- [22] A vizsgált ügyben a Kúria döntését röviden indokolva megállapította, hogy a bíróság a szerződést, illetve a szerződésmódosítást helytelenül értelmezte, következtetése a felek akaratára vonatkozóan a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján téves, sőt, a szerződés tartalmát illetően bizonyítási eljárásnak sem lett volna helye. Megállapítható tehát, hogy – noha ez így kifejezetten nem szerepel az indokolás szövegében – a Kúria megalapozatlanság, illetve a Ptk. 207. § (1) bekezdésben foglalt szerződésértelmezési szabály jogszabálysértő értelmezése miatt állapította meg a támadott ítélet jogszabálysértő jellegét, és a Pp. 275. § (4) bekezdésben foglaltakat alkalmazva, a rendelkezésre álló bizonyítékokat felhasználva, az azokból megállapítható tények alapján hozott új döntést.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság korábbi döntései szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárás meg kell, hogy feleljen ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}, az indokolt bírói döntéshez fűződő jog {7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [24] Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság átfogóan a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában foglalta össze a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból fakadó követelményeket. Eszerint ezen alapjog

lényeges tartalmát tekintve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a korábban hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdésével azonosan rendelkezik, ezért irányadónak tekintette a korábbi alkotmánybírói gyakorlatot. A határozat részletesen a tisztességes bírósági tárgyalás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem elvét vizsgálta, amely megállapítása szerint attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül. Az Alkotmánybíróság – idézve a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban foglaltakat – úgy fogalmazott, hogy „az összes, az Alkotmányban részletezett követelmény – a bíróság törvény által felállított volta, függetlensége és pártatlansága, az, hogy a tárgyalás igazságosan (a nemzetközi egyezmények szóhasználatával: *fair, équitablement, in billiger Weise*) és nyilvánosan folyjék – ezt a célt szolgálja, csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}

- [25] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában már kimondta – ugyan a jogerő tiszteltben tartásának elvével összefüggésben –, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat. A felülmérlegelés tilalma a közvetlenség nem kodifikált, az eljárásjogi szabályokból levezetett elvével hozható összefüggésbe. Ez abból az alapfeltevésből indul ki, hogy az(ok) a bíró(k) tudja(k) a leghelyesebben mérlegeléssel megállapítani egy bizonyíték bizonyító erejét, aki(k) a bizonyítékokat – rendszerint szóbeli tárgyaláson – közvetlenül megvizsgálta(k). Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le. {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]}
- [26] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a „tisztességes tárgyalás”, illetve a „tisztességes tárgyaláshoz való jog” elnevezések egyrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő szóhasználatot tükrözik, másrészt céljuk a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz képest a különbségtétel jelzése. Ugyanakkor a tisztességes tárgyaláshoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság változatlanul irányadónak tekinti, a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmára vonatkozóan a korábbi határozataiban megfogalmazott követelményeket.
- [27] Az indítványban felvetett probléma legszorosabb összefüggést valójában nem önmagában a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati joggal mutat. Ezen alapjogra ugyanakkor az indítványozó önállóan nem, hanem csak a jogbiztonság összetevőjeként hivatkozott. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az indítványozóknak nem elegendő általános alkotmányos elv pl. a jogállamiság, vagy a jogbiztonság sérelmére hivatkozniuk, hanem konkrétan meg kell jelölniük az Alaptörvény szerinti érintett alapjogot, ha illet az Alaptörvény biztosít. A jogbiztonság rendkívül absztrakt, generális elvként megfogalmazott szabályához képest a jogorvoslati jog speciális szabályként jelenik meg az Alaptörvényben, így a generális-speciális szabályok egymáshoz való viszonya alapján sem fogadható el a speciális szabályra hivatkozás mellőzése. Ellenkező esetben az Alaptörvény konkrét rendelkezései üresednének ki, válnának feleslegessé. Ugyanez vonatkozik a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog és a jogorvoslati jog viszonyára: az egyikre hivatkozás nem váltja ki a másikat. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra alapozott indítványt elutasította.
- [28] 4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, illetve a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére is.
- [29] Az Alaptörvény B) cikkében megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés, a jogbiztonság részét képező jogorvoslati jogot ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése önálló alapjogként biztosítja. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján ebben a körben visszautasította.
- [30] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés között így

nincs összefüggés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján az alkotmányjogi panasz ezen részét is visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

*Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke*

*Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1812/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3196/2015. (X. 14.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatára irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 65. § (2) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója a 8.K.27.320/2015/13. számú végzésében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárás felfüggesztése mellett az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 65. § (2) bekezdés *b*) pontja és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Álláspontja szerint az Áht. támadott rendelkezése alapján az adóhatóság határozatával szemben a jogorvoslati lehetősége biztosított, ugyanakkor ezen jogorvoslati lehetőség korlátozott abban az értelemben, hogy mind a fellebezés, mind a bírósági felülvizsgálat kizárólag az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 24/A. § (1) bekezdés *d*) pontjában foglalt feltételek vizsgálatára terjedhet ki, azaz arra, hogy az adószám-alkalmazás felfüggesztése esetén az adószám felfüggesztését a kormányzati ellenőrző szerv vezetője kezdeményezte-e, az adatszolgáltatási, együttműködési vagy az ellenőrzés végrehajtását segítő kötelezettség megszegéséből kifolyólag. Nem vizsgálható ugyanakkor ebben az eljárásban a megkeresés alapjául szolgáló ellenőrzés és annak jogszerűsége, amely adott esetben azt eredményezheti, hogy olyan eljárást követően kerül sor az adószám-alkalmazás felfüggesztése szankció alkalmazására, amelyre a hivatalnak hatásköre nem volt, vagy jogszabálysértő módon került sor a kezdeményezésre.
- [3] Az indítványozó szerint a jelenlegi szabályozás alapján olyan visszaélésekre kerülhet így sor, amely a korlátozott jogorvoslati rendszerben nem orvosolható. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján úgy kezdeményezheti az adószám felfüggesztését, hogy az ellenőrzött nem élhet jogorvoslati a hivatal hatáskörét illetően, nem igazolhatja azt, hogy adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tett. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke a megkereséssel mintegy megállapítja a mulasztás, jogsértés tényét, anélkül azonban, hogy erről külön tájékoztatnia kellene az érintettet. Mivel a kezdeményezés nem minősül alakszerű döntésnek, ezért a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjét a kezdeményezés megalapozottságára vonatkozóan indokolási kötelezettség sem terheli, a kezdeményezésről az ellenőrzés során az ellenőrzött tájékoztatást nem kap. Ezen okból a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjének annak sem kell indokát adnia, hogy miért mellőzte a bíróság kiszabását és határozott a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazása mellett.
- [4] Ez az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz fűződő jog sérelmével jár.
- [5] Az indítványozó továbbá kérte a Korm.r. alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is, de indítványában konkrétan nem jelölte meg, hogy a Korm.r. mely rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatát kéri.
- [6] Az indítványozó a 8.K.27.320/2015/15. számú végzésében a bírói kezdeményezést kiegészítve előadta, hogy a Korm.r.-t a bíróságnak nem kell közvetlenül alkalmaznia saját eljárása során, ezért a bíróság a Korm.r. alaptörvény-ellenességének vizsgálatára vonatkozó indítványát visszavonta, az indítványát kizárólag az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontjára vonatkozóan tartotta fenn.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[8] 2. Az Art. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„24/A. § (1) Az állami adóhatóság az adószám alkalmazását felfüggeszti, ha [...]

d) azt a kormányzati ellenőrzési szerv vezetője az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontjában meghatározott esetben kezdeményezi.”

[9] 3. Az Áht. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„65. § (2) Az ellenőrzéshez kapcsolódó adatszolgáltatási, együttműködési vagy az ellenőrzés végrehajtását elősegítő kötelezettség megszegése esetén

a) az érintett személy eljárási bírsággal sújtható, amennyiben a kötelezettségzegés felróható módon történt,

b) a kormányzati ellenőrzési szerv vezetője kezdeményezheti az állami adóhatóságnál az ellenőrzött vagy az ellenőrzés kapcsán adatszolgáltatásra kötelezett szerv adószáma alkalmazásának felfüggesztését.”

III.

[10] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.

[11] 1. Az Abtv 25. § (1) bekezdése alapján ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az indítványozó bíró a bírósági eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezte az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, ugyanakkor nem kezdeményezte az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezések alkalmazásának kizárását.

[12] 2. Az indítványozó bíró kifejtette, hogy az Áht. támadott rendelkezése alapján az adóhatóság határozatával szembeni jogorvoslati eljárásban mind a fellebbezés, mind a bírósági felülvizsgálat kizárólag az Art. 24/A. § (1) bekezdés *d)* pontjában foglalt feltételek vizsgálatára terjedhet ki, azaz arra, hogy az adószám-alkalmazás felfüggesztése esetén az adószám felfüggesztését a kormányzati ellenőrző szerv vezetője kezdeményezte-e és ennek oka az ellenőrzéshez kapcsolódó adatszolgáltatási, együttműködési vagy az ellenőrzés végrehajtását elősegítő kötelezettség megszegése volt-e. Nem vizsgálható ugyanakkor ebben az eljárásban a megkeresés alapjául szolgáló ellenőrzés és annak jogszerűsége, amely adott esetben azt eredményezheti, hogy olyan eljárást követően kerül sor az adószám-alkalmazás felfüggesztése szankció alkalmazására, amelyre a hivatalnak hatásköre nem volt, vagy jogszabálysértő módon került sor a kezdeményezésre. Az indítványozó eljáró bíró álláspontja szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti, hogy az ellenőrzés során a hatáskör hiányára, túllépésére, a jogok megsértéséből eredő igények érvényesítésére nincs jogszabályi lehetőség”.

[13] Az eljáró bíró a bírói kezdeményezésében is elismeri, hogy az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontján alapuló kezdeményezést követően az adóhatóság határozatával szemben a jogorvoslat lehetősége biztosított.

[14] Az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontján alapuló eljárási szankció elleni jogorvoslat során a szankció alkalmazásának jogszerűsége vizsgálható. Az ellenőrzési eljárás jogszerűségének, az ellenőrzés során a hatáskör hiányának, túllépésének vagy a jogalkalmazó egyéb jogszabálysértő eljárásának vizsgálata az ellenőrzési eljárás eredményeképpen hozott érdemi döntés elleni jogorvoslati eljárás keretében vizsgálható.

[15] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogalkotói szándékkal ellentétes jogalkalmazás önmagában nem eredményezi jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontja nem tartalmaz olyan normatív rendelkezést, amely ellentétes lenne az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének rendelkezésével. Ezért az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést e vonatkozásban elutasította.

- [16] 3. Az indítványozó bíró álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetője úgy élhet megkereséssel az adóhatóság felé, hogy a megállapított kötelezettségsegről alakszerűen döntenie nem kell, a megkeresés megalapozottsága, az alkalmazandó szankció indokoltsága tekintetében indokolási kötelezettség nem terheli, arról az ellenőrzöttet értesítenie nem kell, a szankcionált személy védekezése nem biztosított.
- [17] A Korm.r. határozza meg, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal mely ellenőrzésekre rendelkezik hatáskörrel. Az ellenőrzés alapvetően az ellenőrzött személy vagy szerv adatszolgáltatásán alapszik, az adatszolgáltatásra és az együttműködésre vonatkozóan a Korm.r. az ellenőrzöttre nézve jogokat és kötelezettségeket állapít meg. Az Áht. 65. § (2) bekezdése az adatszolgáltatási és együttműködési kötelezettség megszegése esetére két szankció alkalmazását teszi lehetővé: eljárási bírság kiszabását [Áht. 65. § (2) bekezdés *a*) pont] és az adószám alkalmazásának adóhatóság általi felfüggesztését [Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pont]. Az eljárási bírságot a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetője saját hatáskörben eljárva határozattal állapítja meg, amely ellen fellebbezésnek helye nincs, de keresettel kérhető a döntés bírósági felülvizsgálata. Az adószám-alkalmazás felfüggesztése az állami adóhatóság hatásköre, amely döntését az Art. 24/A. § (1) bekezdés *d*) pontjában meghatározott hatáskörében a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjének az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontján alapuló megkeresése alapján hozza meg. Ebből következően e vonatkozásban a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetője érdemi döntési jogkörrel nem rendelkezik, csak más államigazgatási szerv eljárását kezdeményezheti, a döntési hatáskör az állami adóhatóságé és az elsőfokú adóhatóság határozata ellen fellebbezéssel, majd a másodfokú adóhatóság rendes jogorvoslati eljárásban hozott határozata ellen jogszabálysértésre hivatkozással bírósági felülvizsgálat kérhető.
- [18] Az Áht. 65. § (2) bekezdése szerinti szankciók (eljárási bírság, adószám-alkalmazás felfüggesztése) eljárási szankciók, amelyek alkalmazását az ellenőrzés alá vont személy vagy szerv azon, az ellenőrzési eljárás során, annak eredményes lefolytatását és az érdemi döntés meghozatalát akadályozó felróható magatartása alapozza meg. A jogalkotó a jogalkalmazó Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetője mérlegelési jogkörébe utalja annak eldöntését, hogy az Áht. 65. § (2) bekezdése szerinti szankciókat alkalmazza-e, és ha igen, melyik és milyen súlyú szankciót alkalmazza a konkrét egyedi ügy és az ellenőrzés alá vont személy vagy szerv ellenőrzést akadályozó magatartása felróhatóságának mértéke ismeretében.
- [19] A bírói kezdeményezés az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán a tisztességes eljárás alkotmányos elvének sérelmét vélte, mert álláspontja szerint a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjét a kezdeményezés megalapozottságára vonatkozóan indokolási kötelezettség sem terheli, a kezdeményezésről az ellenőrzés során az ellenőrzött tájékoztatást nem kap. Ezen okból a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjének annak sem kell indokát adnia, hogy miért mellőzte a bírság kiszabását és határozott a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazása mellett.
- [20] A bírósági eljárás tárgyát képező ügyben a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetője az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontjában meghatározott kezdeményezési jogkörében eljárva fordult megkereséssel az állami adóhatósághoz az ellenőrzés alá vont perbeli alperes adószám-alkalmazás felfüggesztésére. Megkeresésében előadta, hogy az ellenőrzött mely esetekben és milyen mértékben nem tett eleget adatszolgáltatási, együttműködési és az ellenőrzés végrehajtását elősegítő kötelezettségének. Az állami adóhatóság a megkeresésben szereplő tények ismeretében hozta meg indokolt döntését, amelyet az ellenőrzött jogorvoslati eljárás keretében először fellebbezéssel, majd a másodfokú közigazgatási határozatot keresettel támadott meg.
- [21] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) az ellenőrzöttet, mint ügyfelet megilleti az a jog, hogy betekinthes az eljárás során keletkezett iratokba, arról másolatot, kivonatot készíthet vagy másolatot kérhet (68. §), továbbá nyilatkozatot tegyen, valamint észrevételt, további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthet elő [Ket. 50. § (4) bekezdés, 51. § (1) bekezdés, 70. § (1) bekezdés].
- [22] A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal eljárására vonatkozó részletes szabályokat, a feleket megillető jogokat és kötelezettségeket a Korm.r. tartalmazza. A Korm.r. alaptörvény-ellenességének vizsgálatára vonatkozó indítványát az eljáró bíró a 8.K.27.320/2015/15. számú végzésében visszavonta, az indítványát kizárólag az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontjára vonatkozóan tartotta fenn. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre vonatkozik. Ezért az Alkotmánybíróság a Korm.r. rendelkezéseit nem vizsgálta.
- [23] A bírói kezdeményezésben kifejtett indokok alapján az Áht. 65. § (2) bekezdés *b*) pontja és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem állapítható meg, mivel a táma-

dott jogszabályi rendelkezés a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjének mérlegelési jogkörben hozható eljárási szankció alkalmazásának kezdeményezési lehetőségéről rendelkezik, az eljáró bíró által kifogásolt, az adószám-alkalmazás felfüggesztéséről szóló döntés nem a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vezetőjének, hanem az állami adóhatóság hatásköre az Art. 24/A. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján. A bírói kezdeményezésben megjelölt Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontja nem tartalmaz olyan normatív rendelkezést, amely ellentétes lenne az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének rendelkezésével. Ezért az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést e vonatkozásban is elutasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [24] Nem értek egyet a többségi döntéssel, mert álláspontom szerint az Áht. 65. § (2) bekezdés *b)* pontja és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés megállapítható, ezért a bírói indítványt érdemben kellett volna vizsgálni, és az alábbi indokok alapján a támadott szabályozás alaptörvényellenességét meg kellett volna állapítani.
- [25] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában hangsúlyosan jelenik meg az a követelmény, miszerint a közigazgatási „döntés alapjául szolgáló eljárásnak meg kell felelnie a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményeknek: az ügyet részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül kell intézni, a döntést megfelelően indokolni [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]; a döntéssel szemben pedig jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani [XXVIII. cikk (7) bekezdés]”. {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [147]}. Az Alkotmánybíróság kiemelten fontosnak tartja, hogy a jogállami klauzulával és a tisztességes eljáráshoz való joggal szoros összefüggésben maradéktalanul érvényesüljön a jogorvoslati jog, mind a jogorvoslati fórumrendszer, mind pedig a jogorvoslati jogosultság terjedelmét illetően {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [26] A jogorvoslati jogosultság terjedelmét illetően az alkotmánybíróság rámutatott, hogy „a bírósági döntéshozatal pusztán formális értelemben vett előírása nem felel meg az alkotmányossági követelményeknek. A lényeg abban áll, hogy a bíróság ténylegesen mit vizsgálhat és mit mérlegelhet a döntés kialakításakor. A jogviszonyokat véglegesen lezáró bírói eljárás nem szólhat más szervek döntéseinek vagy elhatározásának formális felülvizsgálatáról [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 272.], s nem lehet más szervek döntéseinek formális megjelenítője sem” [47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003, 525, 541.]. Emellett a 19/1999. (VI. 25.) AB határozatában az Alkotmánybíróság részletesen kifejtette azt is, hogy a mérlegelést kívánó esetekben az előzetesen elhatározott és mindenki által megismerhető szempontok nélküli döntési jogkör önmagában is a jogbiztonság jelentős sérelmét eredményezi. A mérlegelési szempontok hiánya pedig elvezethet oda, hogy a bírói eljárás pusztán formalitást jelent, s a tényleges döntési jogkör a bíróságon kívüli szervezet kezébe kerül át (ABH 1999, 150, 155.).
- [27] 2. Az adott ügyben álláspontom szerint azt kell vizsgálni, hogy a bírói indítvánnyal támadott szabályozás a fentiekhez mérten megfelel-e az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakult alkotmányos követelményeknek. Ennek során – a határozatban foglaltakkal ebben a részében egyetértve – valóban nem hagyható figyelmen kívül, hogy az állami adóhatóság döntése az Art. 24/A. § (1) bekezdés *d)* pontján alapul. Álláspontom szerint ugyanakkor megállapítható, hogy e rendelkezés valójában nem biztosít – mérlegelést engedő – döntési jogkört az állami adóhatóság részére, és ennek hiánya azt eredményezi, hogy mind az adóhatósági eljárás, mind a bírósági eljárás pusztán formalitás, mert a tényleges döntési jogkör e szervezeteken kívülre – a kormányzati ellenőrzési szervhez – kerül át.

- [28] Az Art. 24/A. §-át az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi LXI. törvény iktatta az Art. rendelkezései közé a fiktív adózók elleni hatékonyabb fellépés érdekében. A törvényhez fűzött indokolás szerint az „új jogintézmény lényege, hogy
- a) az adózó adószáma a felfüggesztés időtartama alatt az adózással összefüggő iratokon, bizonylatokon csak a felfüggesztésre utaló toldattal tüntethető fel,
 - b) a felfüggesztés időtartamára az adózó sem a felfüggesztés alatt, sem azt követően nem érvényesíthet adó-visszaigénylést, adó-visszatérítést,
 - c) az adózó felfüggesztés kezdő időpontjában folyamatban levő, vagy a felfüggesztés időtartama alatt előterjesztett, a felfüggesztést megelőző időszakra vonatkozó adó-visszaigénylési, adó-visszatérítési kérelmeit az adóhatóság csak a felfüggesztés megszüntetését követően teljesíti.”
- [29] A fentiek alapján is látható, és ezt a jogalkotó kifejezetten hangsúlyozta a törvényhez fűzött indokolásban, hogy e jogkövetkezmény „rendkívül szigorú”, ezért a „felfüggesztésre kizárólag a módosításban meghatározott, kötött tényállások bekövetkezése esetén kerül sor azzal, hogy ha a tényállás megvalósul, az adóhatóság mérlegelés nélkül köteles a felfüggesztés elrendeléséről határozni.”
- [30] A jogalkotó tehát eredetileg az Art. 24/A. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény alkalmazását a 24/A. § (1) bekezdés a) és b) pontjában pontosan meghatározott tényállások (pl. adóhatósági irat kézbesítésének sikertelensége) bekövetkezéséhez kötötte. Az eredeti szabályozás alapján az állami adóhatóság érdemben tudta vizsgálni, hogy a jogkövetkezmény alkalmazásának feltételei valóban fennállnak-e, vagy sem. Döntési jogkörének kötöttsége abban állt, hogy ha e tények fennállását megállapította, akkor az adószám-alkalmazást fel kellett függesztenie.
- [31] Ettől az eredeti szabályozási módszertől azonban eltér – a 2012. évi CLXXXIX. törvénnyel az Art.-be iktatott – 24/A. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt rendelkezés. Ez esetben ugyanis az adószám alkalmazásának felfüggesztését megalapozó körülményeket – vagyis, hogy az ellenőrzött az ellenőrzéshez kapcsolódó adatszolgáltatási, együttműködési vagy az ellenőrzés végrehajtását elősegítő kötelezettségét megszegte – az állami adóhatóság érdemben nem vizsgálhatja. Döntése kizárólag egy formális vizsgálaton alapul, amelynek alapja, hogy a kormányzati ellenőrzési szerv vezetője az Áht. 65. § (2) bekezdés b) pontja alapján megkereste. A másodfokú adóhatóság kifejezetten hivatkozott arra a határozatában, hogy „a jogorvoslati eljárás során a másodfokú adóhatóságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a megkeresés formailag megfelel-e az eljárási törvényben meghatározott feltételeknek”, ezen kívül pedig vizsgálnia kellett, hogy „a közölt adatok alkalmasak-e annak megállapítására, hogy az Áht. 65. § (2) bekezdésében rögzített jogi tényeken alapul-e a megkeresés”. Azt, hogy a kormányzati ellenőrzési szerv által hiányolt iratok valóban szükségesek voltak-e az ellenőrzéshez, az adóhatóság nem vizsgálhatja. Emiatt nincs jelentősége annak a körülménynek – amint arra a határozat a többségi álláspont alátámasztásául hivatkozik –, hogy „az állami adóhatóság a megkeresésben szereplő tények ismeretében hozta meg indokolt döntését”. E tények jogszerűségét ugyanis nem vizsgálhatja.
- [32] Álláspontom szerint annak a kérdésnek a megítélésében, hogy fennáll-e alkotmányjogi összefüggés az Áht. 65. § (2) bekezdés b) pontja és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog között, annak van meghatározó jelentősége, hogy az Áht. nem biztosít jogorvoslatot a kormányzati ellenőrzési szerv vezetőjének az Áht. 65. § (2) bekezdés b) pontján alapuló intézkedésével összefüggésben. [Megjegyzem, hogy az Áht. 65. § (2) bekezdés a) pontjában szabályozott jóval enyhébb jogkövetkezmény – eljárási bírság kiszabása – esetén az Áht. 65. § (3) és (5) bekezdése a jogorvoslatot lehetővé teszi.] Emellett, jelentősége van annak a körülménynek is, hogy az állami adóhatóság döntése kizárólag a kormányzati ellenőrzési szerv vezetőjének nem vitatható mérlegelési szempontokon nyugvó megkeresésén alapul. Ráadásul a kormányzati ellenőrzési szerv vezetőjének intézkedését az ellenőrzött csak akkor ismerheti meg, ha a Ket. szabályai alapján iratbetekintési jogával él. Nehezíti azonban e jog gyakorlását, hogy az érintett még az intézkedés tényéről sem kap értesít.
- [33] A fentiekből következően megállapítható, hogy az állami adóhatóság döntése ugyan formálisan az Art. 24/A. § (1) bekezdés d) pontján alapul, azonban a jogkövetkezmény alkalmazásának „valódi” feltételei – amelyeket az adóhatóság érdemben nem vizsgálhat – az Áht. 65. § (2) bekezdés b) pontján alapulnak.
- [34] Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a fentiekben bemutatott gyakorlatából e szabályozás alaptörvényellenessége következik, mert sem az állami adóhatóság, sem a jogerős hatósági határozatot felülvizsgáló bíróság nem jogosult érdemben vizsgálni az adószám-alkalmazás felfüggesztésének valódi jogalapját, annak ellenére, hogy e döntés alapvetően kihat a kormányzati ellenőrzési szerv által ellenőrzés alá vont szervezet jogaira, működésére.

- [35] 3. A bíróság indítványában – a fentiek mellett – kifogásolta, hogy álláspontja szerint sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot az is, hogy az ellenőrzött nem csak attól van elzárva, hogy az adatszolgáltatási kötelezettségének megsértését vitassa, hanem attól is, hogy jogorvoslattal éljen abban a kérdésben: a kormányzati ellenőrzési szervnek egyáltalán van-e hatásköre vele szemben eljárni. Az ellenőrzött szervezet ugyanis az ellenőrzési eljárás során mindvégig állította, hogy a kormányzati ellenőrzési szervnek nincs hatásköre vele szemben eljárást lefolytatni, és az eljárás lefolytatása, illetve a szankció alkalmazása nemzetközi szerződésbe ütközik.
- [36] Álláspontom szerint e kérdéssel összefüggésben az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kellett volna lennie arra a gyakorlatára, amely szerint „[a] jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket” [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.]. Ebből is következően meghatározó jelentősége van annak, hogy a közhatalommal rendelkező szerv a számára meghatározott hatáskörben jár-e el. Amint arra az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott határozatában [2/2013. (I. 23.) AB határozat] is rámutatott, e követelményeknek, illetve a jogorvoslat keretében ezek vitathatóságának – a jogállami klauzulával és a tisztességes eljáráshoz való joggal szoros összefüggésben – maradéktalanul érvényesülniük kell.
- [37] Álláspontom szerint a kormányzati ellenőrzési szerv – figyelemmel eljárásának jellegére és az ellenőrzöttekkel szemben alkalmazható jogkövetkezményekre –közhatalmi jogkörrel rendelkezik. Ennek ellenére mégsem tekinthető közigazgatási hatóságnak, mert nem vonatkozik rá – egyes kivételek mellett – a Ket. szabályozása. Ugyanakkor a kormányzati ellenőrzési szerv jogkörének közhatalmi jellege folytán mégsem hagyható figyelmen kívül, hogy minden hatósági eljárásban az eljáró szerv hivatalbóli kötelezettsége, hogy hatáskörét vizsgálja, és hatásköri vita esetén – akár hivatalból, akár az ügyfél kérelmére – azt tisztázza (Ket. 23. §). Hatáskör hiányában ugyanis az eljáró szerv minden olyan intézkedését, amellyel az eljárás alá vont személlyel vagy szervezettel szemben jogot vagy kötelezettséget állapított meg „nem létezőnek” kell tekinteni. Ezekben ugyanis „olyan súlyos jogi hiba van, hogy érvényességét vélelmezni sem lehet, így még időlegesen sem válthat ki jogi hatást” [Fazekas Marianna-Ficzere Lajos (szerk.): Magyar közigazgatási jog – Általános rész, Osiris, Budapest, 2006., 319. oldal].
- [38] A kifejtettek miatt nem értek egyet azzal, hogy a bírói indítvány elutasítását az Alkotmánybíróság arra az indokra alapítja: „az ellenőrzési eljárás jogszerűségének, az ellenőrzés során a hatáskör hiányának, túllépésének [...] vizsgálata az ellenőrzési eljárás eredményeképpen hozott érdemi döntés elleni jogorvoslati eljárás keretében vizsgálható”. Amellett, hogy nem teljesen egyértelmű, mely jogorvoslati eljárásra utal a határozat, nem hagyható figyelmen kívül, hogy minden hatósági eljárásban a hatáskör állított hiánya az eljárás olyan súlyos hibájának minősül, amelyet bármely eljárási szakban – különösen, ha azt az eljárás alá vont kifejezetten vitássá teszi – vizsgálni kell [Ket. 22. § (1) bekezdés, Pp. 28. §, Be. 19. §]. Ennek oka pedig az, amint azt az adott ügy is mutatja, hogy a hatáskör hiányában tett intézkedéseknek – ha a hatáskör vitatása valóban megalapozott –, előállhatnak olyan következményei is, amelyek az érdemi döntés elleni jogorvoslat keretében már nem orvosolhatók.
- [39] 4. Álláspontom szerint a fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával – hivatalból – jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását kellett volna megállapítania, és fel kellett volna hívnia a jogalkotót feladatának teljesítésére. Ennek keretében mindenekelőtt annak lehetőségét kellett volna megteremteni, hogy a kormányzati ellenőrzési szerv által eljárás alá vont szervezet, az ellenőrzési eljárás során a kormányzati ellenőrzési szerv hatáskörét érdemben vitathassa. Emellett biztosítani kellett volna, hogy a kormányzati ellenőrzési szerv vezetőjének az Áht. 65. § (2) bekezdés b) pontján alapuló intézkedésének jogszerűsége – akár az Áht.-n alapuló önálló jogorvoslat keretében, akár az Art. 24/A. § (1) bekezdés d) pontján alapuló döntési jogkör keretében – érdemben vizsgálható legyen.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1648/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3197/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. törvény helyi végrehajtásáról rendelkező 11/1999. (X. 21.) számú rendelete 21. §-a és 23. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Körmendi Járásbíróság az előtte 3.P.20.271/2014. szám alatt folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó bíró Körmend Város Önkormányzata képviselő-testületének a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. törvény helyi végrehajtásáról rendelkező 11/1999. (X. 21.) számú rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 21. §-a és 23. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a folyamatban lévő ügyben az alkalmazásának kizárását kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] A Rendelet 21. §-a a távhőszolgáltatás szüneteltetésének, 23. §-a a távhőszolgáltatásról történő végleges leválásnak a szabályait tartalmazza.
- [3] Az alapul fekvő ügyben – a bíróság által megállapított tényállás szerint – a felperes elmaradt távhőszolgáltatási díj megfizetése címén fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperes ellen. Az alperes a kibocsátott fizetési meghagyással szemben ellentmondással élt, amelynek következtében az eljárás perré alakult. A felperes kerestében a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény 3. § *b)* és *f)* pontjára, valamint a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról szóló 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet 17/B. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással, azzal az indokkal kérte az alperes, mint díjfizető kötelezését az elmarad távhődíj megfizetésére, hogy a követelés keletkezésekor a társasházi ingatlanban – ahol az alperes fogyasztási helye is található – a társasház mint felhasználó a fűtési költségmegosztók alkalmazásának hiányában az épületrész fűtött légtér fogata alapján állapította meg a díjmegosztási arányokat. Az alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes a távhőszolgáltatás szüneteltetésére vagy megszüntetésére irányuló kérelmét a Rendeletre hivatkozással elutasította, ezért a Rendelet kifogásolt rendelkezései sértik a tulajdonhoz való jogát, mivel „irreális elvárásokat” támasztottak a távhőszolgáltatásnak a szüneteltetése vagy megszüntetése körében a lakatlan ingatlanban.
- [4] Az indítványozó bíró szerint a Rendelet sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot, mivel nem teszi lehetővé, hogy a lakásingatlan tulajdonosa az ingatlan távhőszolgáltatásának szüneteltetését vagy megszüntetését kezdeményezze abban az esetben, ha az ingatlant tartósan nem kívánja használni. Indokolásként a Ptk.-ra hivatkozással előadta, hogy „a tulajdonosnak a használat joga, viszont nem kötelezettsége.”
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti bírói kezdeményezésre felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály összhangját az Alaptörvénnyel. Ezért az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kell megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben előírt feltételeknek.
- [6] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *a)–g)* pontjai felsorolják az Alkotmánybíróság eljárásait, a hatáskörébe tartozó ügyeket, ezért az alkotmánybírói eljárások típuskényszerének tiszteletben tartása közvetlen és megkerülhetetlen alkotmányos követelmény. Az Abtv. 25. §-a önálló címként – „Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt” – meghatározza az ügytípusra vonatkozó különös szabályokat, amelyeket az Abtv.

51–52. §-ai az indítványra vonatkozó további formai és tartalmi feltételekkel egészítenek ki. Ezeket az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már értelmezte {összefoglalóan a 3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [8]–[23]}.

- [7] 2.1. A bírói kezdeményezés mint normakontroll „egyedi vagy konkrét” jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy azt az adott ügyben valóban alkalmaznia kell, a kezdeményezésnek továbbá tartalmaznia kell a kérelemmel összefüggő olyan tényállást, amelyből a kifogásolt rendelkezések alkalmazása következik. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [22]}.
- [8] A jelen esetben a bírói kezdeményezés – az erre vonatkozó alkotmánybírósági tájékoztatás ellenére – nem tartalmazza az alkotmánybírósági eljárás megindításának indokait, a bíró ugyanis nem állapította meg, hogy az általa hiányos tartalmúnak vélt jogszabályi rendelkezéseket az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmaznia kellene. A bíróság által megállapított tényállásból sem következik a kifogásolt rendelkezések alkalmazása, mivel a bíróság rögzíti, hogy a kifogásolt rendelkezések a peres felek között nem kerültek alkalmazásra. A bíróság által felfüggesztett eljárás tárgya pedig a fennálló jogviszony alapján az elmaradt távhőszolgáltatási díj megfizetése, nem a szolgáltatás múltbeli szünetelésének vagy a távhőszolgáltatásról történő végleges leválásnak a lehetősége.
- [9] 2.2. Nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [19]}.
- [10] A jelen esetben az indítvány alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) egyes rendelkezéseire utalás nem teszi világossá, hogy a Rendelet kifogásolt szabályai miért sértik a tulajdonhoz való jogot, mint az Alaptörvényben biztosított alapjogot.
- [11] Az Alkotmánybíróság ugyanis már a – legutóbb a 3125/2015. (VII. 9.) AB határozattal megerősített – 64/1993. (XII. 22.) AB határozatban rámutatott a következőkre: „A tulajdonhoz való jog [...] alapvető jog. Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. [...] A tulajdon »elvonása« alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdonjog elvesztése [...]. Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni.” (ABH 1993, 373, 379–380.)
- [12] 2.3. Nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra akkor sem, ha nem tartalmaz világos kérelmet (petitum) az alkalmazandó jogkövetkezményre, vagy olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri – mulasztással előidézett alaptörvény-ellenessége fennállásának megállapítása – amelynek kezdeményezésre nem jogosult, mivel a mulasztás megállapítása az Alkotmánybíróság mérlegelésén alapuló lehetséges jogkövetkezmény {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [20]}.
- [13] A jelen esetben a bírói kezdeményezés a támadott rendeleti szabályozás tartalmi alaptörvény-ellenességét arra hivatkozással állította, hogy a jogalkotó nem tette lehetővé, hogy a lakásingatlan tulajdonosa az ingatlan távhőszolgáltatásának szüneteltetését abban az esetben is kezdeményezhesse, ha az ingatlant tartósan nem kívánja használni. Az indítványban foglalt indokolás szerint tehát a jogalkotói mulasztás vezetett arra, hogy az ingatlan tulajdonosának akkor is igénybe kellett vennie a távhőszolgáltatást, ha tartósan nem kívánta használni az ingatlant, és ezáltal sérült a tulajdonhoz való joga.
- [14] Az Alkotmánybíróság – a fentiek szerint – már több döntésében rámutatott arra, hogy az Abtv. 2012. január 1-jei hatálybalépése óta annak 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Ebből következően külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatályba lépése óta senkinek nincs jogszabályi lehetősége.

- [15] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a bírói kezdeményezés a korábbi Abtv. hatálya alatt – a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló önálló alkotmánybírói hatáskör fennállása idején – is csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányulhatott. A bíró a folyamatban lévő ügyben alkotmányellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatta, mivel a bírói kezdeményezés az akkori szabályok szerint is a konkrét normakontroll egyik formája volt, amely a bíró által a konkrét ügyben ténylegesen alkalmazandó jogszabály vizsgálatára irányult (összefoglalóan: 425/B/2005. AB végzés, ABH 2008, 3512, 3513.).
- [16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontjaiban foglalt feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírószáma: III/2095/2015.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3198/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 141/C. § (4) bekezdése, valamint az egyetemes szolgáltatók részére vételre felajánlott földgázforrás és a hazai termelésű földgáz mennyiségéről és áráról, valamint az igénybevételre jogosultak és kötelezettek köréről szóló 19/2010. (XII. 3.) NFM rendelet 2/B. §-a, 6/A. § (1) bekezdése, valamint 10. számú melléklete (A 2/B. § szerinti földgázforrás ára 2015. első negyedévére) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő gazdasági társaság képviselője útján 2015 március 10. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: GET) 141/C. § (4) bekezdése, valamint az egyetemes szolgáltatók részére vételre felajánlott földgázforrás és a hazai termelésű földgáz mennyiségéről és áráról, valamint az igénybevételre jogosultak és kötelezettek köréről szóló 19/2010. (XII. 3.) NFM rendelet (a továbbiakban: Felajánlási Rendelet) 2/B. §-a, 6/A. § (1) bekezdése, valamint 10. számú melléklete (A 2/B. § szerinti földgázforrás ára 2015. első negyedévére) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérelmezte.

- [2] A villamos energiával, valamint a földgázellátással összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXLV. törvény 26. §-a iktatta be a GET 141/C. §-át, amely (1) bekezdésében 2014. január 1-től elrendelte, hogy az egyetemes szolgáltatói engedéllyel nem rendelkező volt közüzemi nagykereskedő a (4) bekezdésben meghatározott mennyiségű földgázforrást köteles felajánlani a (2) bekezdés szerinti földgázkereskedőnek a nem egyetemes szolgáltatás keretében vételező, egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók részére történő értékesítés céljából a 2014. július 1. és 2015. június 30. közötti gázévre. A GET 141/C. § (2) bekezdése értelmében a földgázkereskedő – ide nem értve az egyetemes szolgáltatót – jogosult azon egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó ellátásához szükséges földgáz mennyiségre, amelyekre a felajánlott földgáz mennyiség felhasználásakor egyrészt a földgáz-kereskedelmi szolgáltatást a földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó árszabások megállapításáról szóló miniszteri rendelet [28/2009. (VI. 25.) KHEM rendelet, a továbbiakban: Árendelet] szerinti árszabásokhoz kötöten, az adott felhasználási helyre vonatkozó díjjelemekkel azonos, de legalább egy díjjelem tekintetében alacsonyabb árakon nyújtja, másrészt az egyetemes szolgáltatás keretében ellátott felhasználó által igénybe vehető, a földgázellátásról szóló törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló kormányrendeletben [19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet] meghatározott szolgáltatásokat biztosítja. Az alacsonyabb ár díjkezdvezmény nyújtásával is biztosítható. A GET 141/C. § (4) bekezdése szerint az ajánlat az egyetemes szolgáltatásra jogosult azon felhasználók ellátásához szükséges földgáz mennyiség mértékéig terjed, amelyeket a (2) bekezdés szerinti földgázkereskedő a meghatározott feltételek szerint lát el. Az ajánlati ár eredetileg megegyezett a földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó árak képzéséről szóló miniszteri rendelet [29/2009. (VI. 25.) KHEM rendelet (a továbbiakban: Árképzési rendelet)] szerinti földgáz aktuális árával. Az (5) bekezdés szerint az ajánlat elfogadása esetén a szerződés kötelező tartalmi elemeit, így különösen az árat és a mennyiséget, 2014. július 1-jétől a Felajánlási Rendelet mindenkorai tartalmának megfelelően kellett meghatározni.
- [3] Az egyes törvényeknek a költségvetési tervezéssel, valamint a pénzügyi és a közüzemi szolgáltatások hatékonyabb nyújtásával összefüggő módosításáról szóló 2014. XXXIX. törvény 2014. szeptember 30-ával módosította a GET 141/C. § (4) bekezdésének az ajánlati árra vonatkozó rendelkezését. Ennek értelmében az ajánlati ár az Árképzési rendelet szerinti meghatározott egyetemes szolgáltatási árelemeket tartalmazza a nagykereskedői árrés, a szállítási és tárolási díj, a mobilgáz-finanszírozási költség, az elosztási díj és az egyetemes szolgáltatási árrés nélkül, figyelembe véve a 141/B. § (1) és (2) bekezdését, azaz a hazai termelésű földgázt termelő, valamint a volt közüzemi nagykereskedő által újratárgyalt és módosított szerződés alapján átvett földgáz árát. Az (5) bekezdés – az alkalmazás kezdetének megjelölése nélkül – változatlanul tartalmazza, hogy az árat és a mennyiséget a Felajánlási Rendelet mindenkorai tartalmának megfelelően kellett meghatározni.
- [4] A GET 141/C. § (5) bekezdésének megfelelően a Felajánlási Rendelet – 43/2014. (X. 18.) NFM rendelettel beiktatott – 2/B. §-a rögzíti, hogy a volt közüzemi nagykereskedő által vételre felajánlott és a GET 141/C. § (2) bekezdés szerinti földgázkereskedővel kötött szerződésben meghatározott földgázforrás árát – amely az Árképzési rendelet szerinti meghatározott egyetemes szolgáltatási árelemeket tartalmazza a nagykereskedői árrés, a szállítási és tárolási díj, a mobilgáz-finanszírozási költség, az elosztási díj és az egyetemes szolgáltatói árrés kivételével – a 10. melléklet határozza meg. A földgázforrás mennyiségét a 10. melléklet a földgáztárolóból és nem földgáztárolóból származó mennyiségek szerinti bontásban tartalmazza. A földgáz mennyiségének és árának megállapítását a melléklet negyedévente történő módosítása tartalmazza. A 2/B. § szerinti földgázforrás árát 2015. első negyedévére az 52/2014. (XII. 13.) NFM rendelet 7. § (8) bekezdésével beiktatott 10. melléklet állapította meg 2015. január 1-jei hatállyal.
- [5] A Felajánlási Rendelet – 2014. október 19-től hatályos – 6/A. §-a tartalmazza azoknak a díjaknak a felsorolását, amelyeket a GET 141/C. §-a alapján felajánlott forrás esetében az egyetemes szolgáltatási engedéllyel nem rendelkező volt közüzemi nagykereskedő a GET 141/C. § (2) bekezdése szerinti földgázkereskedővel szemben érvényesíthet: a földgázforrásnak a 10. melléklet szerinti árát, az árképzési rendelet 2. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott és a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) honlapján közzétett nagykereskedői árrést, az árképzési rendelet 2. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott és a Hivatal honlapján közzétett mobilgáz-finanszírozási költséget és a szállítási rendszerüzemeltetés és földgáztárolás 8. melléklet szerinti fajlagos díját.
- [6] Az indítványozó szerint a GET 141/C. § (4) bekezdésének 2014. szeptember 30-tól hatályos rendelkezése megteremtette az alapját annak, hogy az indítványozó versenytársaként fellépő, ellátási kötelezettséggel nem terhelt, GET 141/C. § (2) bekezdése szerinti földgázkereskedő jelentős árkedvezménnyel részesüljön a földgázforrásból az egyetemes szolgáltatóhoz képest. Az indítványozó számítása szerint a GET kifogásolt rendelkezése,

valamint a Felajánlási rendelet támadott rendelkezései az indítványozó számára az Árképzési Rendeletben elismert beszerzési árhoz képest – az indítványozó által alkalmazható Árrrendelet szerinti aktuális végfelhasználói árra tekintettel – mintegy 10%-os díjkedvezményt eredményeztek a versenytárs kereskedő számára.

- [7] Az indítványozó kérelme indokolásában elsősorban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének (hátrányos megkülönböztetés tilalma) sérelmére hivatkozott, és ezzel összefüggésben az Alaptörvény M) cikk (1) és XII. cikk (1) bekezdésének (vállalkozás szabadsága), továbbá az M) cikk (2) bekezdésének (gazdasági verseny szabadsága), valamint a XIII. cikk (1) bekezdésének (tulajdonhoz való jog) sérelmére.
- [8] Az indítványozó az állított alaptörvény-ellenesség indokolását megelőzően indítványozói jogosultságát támasztotta alá. Előadta, hogy mint földgáz egyetemes szolgáltatási engedélyes közvetlenül érintett, mivel a támadott rendelkezések kizárják, hogy a kedvezőbb, államilag támogatott áron szerezzék be a földgázt.
- [9] Az Alkotmánybíróság megkereste a nemzeti fejlesztési minisztert annak érdekében, hogy küldje meg az indítvánnyal kapcsolatos álláspontját, és tájékoztassa az Alkotmánybíróságot arról, hogy a kifogásolt rendelkezések alapján milyen tényleges díjkedvezményekben részesítették és részesítik a GET 141/C. § (2) bekezdés szerinti földgázkereskedőket az egyetemes szolgáltatóval szemben, valamint a kedvezmény indokairól.
- [10] A miniszeri állásfoglalás szerint a Get 141/C. § szerinti földgázkereskedő valóban alacsonyabb áron jutott földgázforráshoz, mint az egyetemes szolgáltatók, ez nem jelenti azonban azt, hogy a fenti földgázkereskedő díjkedvezményben részesült volna, mivel a GET 141/C. § (2) bekezdés szerint olyan földgázkereskedő jogosult a meghatározott hatósági áras földgáz igénylésére, amely a hatósági áron vásárolt földgázt az Árrrendelet szerinti árszabáshoz kötötten, az adott felhasználási helyre vonatkozó díjelemekkel azonos, de legalább egy díjelem tekintetében alacsonyabb áron nyújtja. Annak érdekében, hogy a földgázkereskedők ne a hatósági áras földgáz segítségével biztosíthassák a számukra az egyetemes szolgáltatókkal szemben versenyelőnyt biztosító alacsonyabb értékesítési árat, a Felajánlási rendeletben közzétett beszerzési árak számítása során a végfelhasználói értékesítési átlagárak nem a kedvezményes árak, hanem az adott felhasználási helyen alkalmazandó egyetemes szolgáltatási díjak alapján kerültek kiszámításra.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapította, amely szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [13] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának. Amint arra az Alkotmánybíróság már több esetben rámutatott „a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális [jelenvaló] sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.” Az Alkotmánybíróság az érintettség kritériumai kapcsán a következőket állapította meg: „A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Ha a norma címzettje harmadik személy [...], a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia.” {először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [14] Az indítványozó közvetlen érintettségét arra alapozta, hogy a támadott rendelkezések kizárják, hogy földgáz egyetemes szolgáltatási engedélyesként a kedvezőbb, államilag támogatott áron szerezzék be a földgázt.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezzel szemben megállapította, hogy a GET 141/C. § (4) bekezdése és a Felajánlási rendelet kifogásolt szabályai a GET 141/C. § (2) bekezdés szerinti földgázkereskedőkre vonatkozó földgázforrás ajánlati árát határozzák meg, ezért azok önmagukban nincsenek közvetlen kihatással az indítványozóra. A GET 141/C. § (4) bekezdésében meghatározott mennyiségű és árú földgázforrásra való jogosultság feltételeit a (2) be-

kezdés tartalmazza, amely kifejezetten kizárja az egyetemes szolgáltatót a meghatározott feltételeknek megfelelő jogosultak köréből. Az indítványozó azonban nem ezt a rendelkezést kifogásolja. Álláspontja szerint a jogsérelmet nem is a korábban csak az egyetemes szolgáltatókat érintő földgázforrás felajánlási kötelezettségnek az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználókat ellátó nem egyetemes szolgáltató földgázkereskedőkre – bizonyos feltételek teljesítése esetén – való kiterjesztése okozza, hanem a 10%-os díjkedvezmény, amelyet az indítványozó a számára elismert beszerzési árhoz és az általa alkalmazható Árrendelet szerinti aktuális végfelhasználói árhoz viszonyítva számolt ki. Az állított jogsérelem így több jogszabály összhatásának következménye.

- [16] Jelen esetben tehát a kifogásolt jogszabályok a norma címzettjei által történő alkalmazásuk révén sincsenek önmagukban közvetlen kihatással az indítványozóra. Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt közvetlen érintettség követelménye nem csak azt jelenti, hogy a jogszabály jogalkalmazói döntés közbejötté nélkül kell, hogy az Alaptörvényben foglalt jog sérelméhez vezessen, hanem azt is, hogy más jogszabály közbejötté nélkül. Csupán az utaló szabályok képezhetnek kivételt {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [79]}. Ez következik a közvetlenül a jogszabály ellen irányuló alkotmányjogi panasz kivételes jellegéből.
- [17] Tekintettel tehát arra, hogy az indítványozónak a támadott jogszabályok általi közvetlen érintettsége nem volt megállapítható, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [18] A többségi végzés szerint „az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt közvetlen érintettség követelménye nem csak azt jelenti, hogy a jogszabály jogalkalmazói döntés közbejötté nélkül kell, hogy az Alaptörvényben foglalt jog sérelméhez vezessen, hanem azt is, hogy *más jogszabály közbejötté nélkül*. Csupán az utaló szabályok képezhetnek kivételt {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [79]}. Ez következik a közvetlenül a jogszabály ellen irányuló alkotmányjogi panasz kivételes jellegéből.”
- [19] Ehhez képest álláspontom szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjába foglalt „közvetlen” fordulatot csak a „bírói döntés nélkül”-iség magyarázza. Tehát a jogsérelem akár bírói úton nem vitatható jogalkalmazói aktuson keresztül, akár *ex lege* bekövetkezhet. Ezt támasztja alá a rendelkezés nyelvtani értelmezése is, ugyanis a „folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül” szövegrész egyaránt kapcsolódik az „alkalmazása” és „hatályosulása” szavakhoz is („az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem”).
- [20] A „közvetlen” érintettség feltételéből tehát álláspontom szerint nem következik, hogy a támadott jogszabályi rendelkezésnek „más jogszabály közbejötté nélkül”, tehát a szabályozási környezettől függetlenül, kizárólag önmagában kell jogsérelmet okoznia. Szintén nem következik ilyen elvi korlát a precedensként hivatkozott 32/2013. (XI. 22.) AB határozatból sem: „Az indítványozók előadták, hogy formai okból (180 napos határidő lejárt) nem támadhatták az Nbtv. titkos információgyűjtésre vonatkozó szabályozását. Az Alkotmánybíróságnak azonban az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alapján lehetősége van a jogszabálynak az indítvánnyal megjelölt rendelkezésével szoros tartalmi összefüggésben álló más rendelkezésének a vizsgálatára is. Az Rtv. kifogásolt szabálya utaló szabály, ezért az Alkotmánybíróságnak a vizsgálatot a tartalmi összefüggés miatt ki kellett terjesztenie az Nbtv. hivatkozott szabályaira is.” (Indokolás [79])
- [21] Abban az ügyben az Rtv. támadott 7/E. § (3) bekezdése hivatkozott az Nbtv. 38–52. § és 53–60. §-ára is, ezért az Alkotmánybíróság – természetesen – figyelembe vette ezek tartalmát is a támadott rendelkezés vizsgálatakor,

hiszen a normatartalmat – ráadásul különböző törvényekben található – több rendelkezés együttesen foglalta magába. Abból a tényből azonban, hogy abban a határozatban az Alkotmánybíróság a támadott szabályban lévő utaló szabály alapján terjesztette ki a vizsgálatot egy másik szabályra, nem következik logikailag az, hogy más jellegű jogszabályi összefüggés esetén ne lehetne, illetve adott esetben ne kellene más jogszabályi rendelkezéseket is bevonni a vizsgálatba. Nem csak a támadott rendelkezés utalhat más rendelkezésre, hanem adott esetben más rendelkezésben is lehet hivatkozás a támadott rendelkezésre [ahogy azt a jogszabályszerkesztésről 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet III. fejezete is kifejti, számos formában: rugalmas, merev, általános vagy jogintézményre történő (tartalmi), stb. hivatkozásként]. Ezekből egy hivatkozási forma és egy hivatkozási irány kiragadását nem látom indokoltnak. Ha a kifogásolt normatartalom – bármilyen jogszabályi összefüggés révén is – több rendelkezésben, több jogszabályban található meg, akkor ezeket is tekintetbe kell venni a támadott rendelkezés vizsgálatakor.

- [22] A többségi végzés az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszok vonatkozásában az érintettség értelmezésében gyakorlatilag egy új „kiszegítő szabályt” alkalmazott. Ez az értelmezés – az előbbieken kifejtettek alapján – álláspontom szerint nem következett sem az Abtv. szövegéből, sem a korábbi joggyakorlat logikájából, továbbá érvényesítése a jogrendszer gyakorlati felépítése és az alkalmazott jogszabály-szerkesztési technikák fényében nem életszerű; viszont a közvetlen érintettség szűkebb értelmezése révén korlátozza az Alkotmánybíróságot abban, hogy az Alaptörvényben biztosított jogok védelmével kapcsolatos feladatát megfelelően széles körben el tudja látni.
- [23] Mivel a visszautasítás a fent kifogásolt értelmezésen alapult, a többségi végzéssel nem értettem egyet; álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak az indítványt érdemben el kellett volna bírálnia.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/755/2015.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3199/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.715/2014/5. számú ítélete és a Váci Járásbíróság 1.P.20.516/2013/35. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 2. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Váci Járásbíróság 1.P.20.516/2013/35. számú ítélete és az azt érdemben helybenhagyó, a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.715/2014/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.

- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó (az alapügy alperese) és a felperesek ingatlana egymással oldalhatáron szomszédosak. A felperesi ingatlanon lévő épület fala az indítványozó felőli közös telekhatáron áll, az épület végétől hátrafelé kerítés húzódik a telekhatár mentén. A jogvita alapját az képezte, hogy az indítványozó az építkezése során megemelte a terepszintet, ezáltal a talajszint a felperesi épület alapján lévő vízszigetelés szintje fölé került, a megváltoztatott terepszint, valamint a telekhatárra telepített árok gyűjti a csapadékvizet és át is vezeti a felperesek ingatlanára.
- [4] Az I. rendű felperes birtokvédelmi eljárást indított a jegyző előtt. A jegyzői eljárásban a felek a jegyző által jóváhagyott egyezséget kötöttek. A felek az egyezségben foglaltaknak részben eleget tettek, azonban egy részét az egyezésnek az indítványozó nem hajtotta végre. A felperesek keresetükben kérték a jegyzői határozat megváltoztatását oly módon, hogy kérték megtagadni az egyezés jóváhagyását, és az indítványozó kötelezését a vizesedés megszüntetésére.
- [5] A Váci Városi Bíróság 1.P.20.809/2011/20. számú ítéletével a jegyző végzését megváltoztatta oly módon, hogy a felek által kötött egyezés jóváhagyását megtagadta, továbbá az indítványozót arra kötelezte, hogy távolítsa el a felperesekkel közös telekhatár mentén az árokból a külét a telek teljes hosszában, az árkot töltsse vissza földdel és létesítsen az árok visszatöltése előtt a ház fala mellett betonkifolyót, amit betonszegéllyel támasszon meg.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljár Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.24.831/2012/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [7] A Váci Járásbíróság a megismételt eljárásban meghozott 1.P.20.516/2013/35. számú ítéletében a jegyző által meghozott határozatot megváltoztatta oly módon, hogy a felek által kötött egyezés jóváhagyását megtagadta, továbbá kötelezte az indítványozót, hogy a felperesekkel közös telekhatár mentén létesített szikkasztó árkot szüntesse meg, és azt vízzáró agyagos talajjal töltsse vissza, a kerítés mentén építsen alapozott beton védőfalat, továbbá végezzen tereprendezeit, és a rendezett terepet határolja körbe vasbetontámfallal, valamint a felperesi lakóépület mentén a falszigetelés alatt készítsen kifelé lejtő járdát. Döntése indokolásában kiemelte, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak eleget téve igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el.
- [8] Az ítélet ellen az indítványozó (mint alperes) és a felperesek is fellebbezést terjesztettek elő. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.715/2014/5. számú ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség vonatkozásában részben megváltoztatta, a per főtárgyát illetően azonban helyben hagyta. Döntésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, és helyes volt az arra alapított jogi döntése is. Az indítványozó a fellebbezésében olyan új tényt, körülményt, vagy bizonyítékot nem hozott fel, amely alkalmas lehetett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és döntés megváltoztatására. A törvényszék álláspontja szerint az indítványozó által a fellebbezésben hivatkozott terepfeltöltésre vonatkozó bizonyítékai a per eldöntése szempontjából relevanciával nem bírnak, a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye megalapozott tényállításokat tartalmaz.
- [9] 2.2. Az indítványozó a megismételt eljárásban hozott két ítélettel szemben fordult az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 27. §-a alapján.
- [10] Az alkotmányjogi panaszban előadta, hogy a támadott döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséghez való jogát és a XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát és ezáltal egyben a fegyveregyenlőség elvét is.
- [11] Az indítványozó azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság eljárása befejezéséig hívja fel az elsőfokú bíróságot a kifogásolt döntések végrehajtásának felfüggesztésére.
- [12] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó a 2015. május 6-án beérkezett beadványával a panaszát kiegészítette.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panaszok befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszokat az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb

döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [15] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [16] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [17] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg.
- [18] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntéseket, és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] A panaszos alapjogi sérelmeinek alátámasztására előadta, hogy az alapeljárásban az első tárgyaláson nem tudott megjelenni, így elmaradt a teljes körű személyes meghallgatása, továbbá a „helyszíni tárgyaláson” a tanúkat a bíróság egymás jelenlétében hallgatta meg. Kifogásolja, hogy a bíróság nem adott részletes tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a jogvita eldöntése érdekében mely tények szorulnak bizonyításra, a bizonyítási teher melyik felet terheli. A törvény előtti egyenlőséghez való jogának sérelmét abban látja, hogy a vele szemben mindvégig jogi képviselővel eljáró felperesekhez képest ezen tájékoztatás hiányában egyenlőtlen helyzetben vett részt a peres eljárásban.
- [21] Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság szabálytalanul beszerzett tanúvallomásokat használt fel, ugyanakkor a közigazgatási eljárás iratait – erre irányuló indítványa ellenére – sem szerezte be, és nem is utalt a bizonyítás mellőzésének okaira, ezzel sérült a tisztességes tárgyaláshoz való joga. Kifogásolja, hogy a bíróság csupán a felperesek előadását, egyoldalú állításukat igazoló szakértői véleményt vett figyelembe, ezzel sértve a törvény előtti egyenlőséget deklaráló alaptörvényi rendelkezést. Álláspontja szerint a bírósági ítéletek indokolása nem kielégítő, így sérül az indokolt bírósági döntéshez való joga. Sérelmezi továbbá, hogy a bíróságok nem tarták fel kellően az ügy előzményeit, nem biztosították a fegyveregyenlőség elvét, mivel módszeresen elutasították bizonyítási indítványait, ezért – hivatkozva az Alkotmánybíróság gyakorlatára is – álláspontja szerint megsértették a tisztességes bírói eljáráshoz való jogát.
- [22] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó indokolása lényegében a bírói döntéseket vitatja, a bírói mérlegelést támadja, azonban nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető okfejtést arra vonatkozóan, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [23] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, illetve az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata tartozik hatáskörébe. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok mérlegelése, értékelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára.
- [24] Az indítványozó sem a bíróságok eljárásával, sem a támadott ítéletek érdemével összefüggésben nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely alapján a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség merülne fel.
- [25] Az Alkotmánybíróság ezért nem tartotta indokoltnak az elsőfokú bíróság felhívását a kifogásolt döntések végrehajtásának az Abtv. 61. § (1) bekezdés alapján történő felfüggesztésére sem.
- [26] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/780/2015.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3200/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 233. § (1) bekezdése és 271. § (1) bekezdés e) pontja, valamint a Kúria Pfv.V.21.416/2013/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Nemzeti Munkaügyi Hivatal (székhely: 1086 Budapest, Kálvária tér 7.) jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 233. § (1) bekezdése és 271. § (1) bekezdés e) pontja, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.416/2013/3. számon meghozott végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság döntését a rendelkezésre álló ítéletekből, és iratokból megállapított, alábbi tényállás alapján hozta meg. Az indítványozó közbeszerzési eljárás keretében pályázatot írt ki az Állami Foglalkoztatási Szolgálat munkaerőpiac közvetítő tevékenységének fejlesztése tárgyában. Ezt követően a nyertes konzorcium és az indítványozó között vállalkozási szerződés jött létre. A teljesítés és ebből következően a vállalkozói díj megfizetése kapcsán a felek között azonban jogvita alakult ki, mely a vállalkozási szerződés indítványozó általi azonnali hatályú felmondásához vezetett, hibás teljesítésre hivatkozással. Az alkotmányjogi panasz előzményeként szolgáló peres eljárásban hat gazdasági társaság terjesztett elő keresetet az indítványozóval szemben. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 12.G.41.537/2010/97. számú részítéletével 180 900 000 forint vállalkozói díj és annak késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az indítványozó alperest. Az indítványozó fellebbezése nyomán, másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.275/2013/4. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat – köztük az aggálytalan igazságügyi szakértői véleményeket – helyesen értékelte és mérlegelte.
- [4] 2.1. A jogerős részítéletet az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel támadta meg. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.416/2013/3. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme elkésett. A Kúria rámutatott, hogy a Pp. 386/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján a per – a keresettel érvényesíteni kívánt követelés mértéke miatt – kiemelt jelentőségű pernek minősül, melyre figyelemmel már az elsőfokú bíróság 12.G.41.537/2010/22. sorszámú – a kollégiumvezető által 2011.G.Koll.X.B.60/2. számon meghozott – intézkedésével elrendelte az ügy soron

kívüli intézését. Indokolásában hangsúlyozta a Kúria, hogy az így elrendelt soron kívüliség a Pp. 386/B. § alapján az eljárás minden szakaszára, a rendes és a rendkívüli perorvoslatokra is kiterjed. Az elkésettség kapcsán kifejtette a Kúria, hogy a kiemelt jelentőségű perekben a Pp. 386/I. §-a értelmében a határozat közlésétől számított 30 napon belül kell benyújtani a felülvizsgálati kérelmet, azonban a határidők számításánál a törvénykezelési szünettel kapcsolatos általános szabályokat [Pp. 104/A. § (1) bekezdése] nem lehet alkalmazni, ha a törvény valamely eljárásra, vagy valamely perceselemnévre soron kívül történő eljárást ír elő [Pp. 104/A. § (2) bekezdés a) pontja]. A Kúria megállapította, hogy ennek okán a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő augusztus 29-én letelt, így a szeptember 18-án előterjesztett felülvizsgálati kérelem elkésett.

- [5] Nem osztotta a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett azon álláspontját, mely szerint az elsőfokú bíróság a soron kívüliséget elrendelő döntésekor, illetve ezt követően sem figyelmeztetett arra, hogy a határidőket az általános szabályoktól eltérően kell alkalmazni, a tájékoztatás elmaradása miatt ezért a felülvizsgálati kérelme határidőben benyújtottnak minősül. A Kúria azonban e körben felhívta a figyelmet az elsőfokú bíróság 12.G.41.537/2010/31. számú tárgyalási jegyzőkönyvének tartalmára, mely szerint az eljáró bírő kifejezetten tájékoztatta a felek személyesen is jelen lévő jogi képviselőit arról, hogy a per elbírálása a kiemelt perértékű ügyek szabályai szerint történik, és erre tekintettel soron kívüliség elrendelésére került sor. A Kúria indokolásában emlékeztetett arra is, hogy a jogi képviselővel eljáró fél tekintetében a jogszabály szövegére vonatkozó tájékoztatási kötelezettség nem terheli az eljáró bíróságot.
- [6] 2.2. Az indítványozó elsődlegesen a Kúria ezen, Pfv.V.21.416/2013/3. számon meghozott végzésével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria téves jogértelmezése, mely a felülvizsgálati kérelmének elkésettségének megállapítását eredményezte, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát, tekintettel arra, hogy a kiemelt jelentőségű pereknél nem *ipso iure* soronkívüliségről van szó, mert az egy egyedi bírósági intézkedésből fakad, melynek elmaradása esetén soronkívüliség nem keletkezik. Alkotmányjogi panaszában rámutat arra is, hogy külön kellett volna figyelmeztetni a feleket arra, hogy a határidő kedvezmény alkalmazása a Pp. 104/A. § (2) bekezdése miatt nem illeti meg a feleket, továbbá rámutat arra is, hogy a peres eljárás során nem a soronkívüliségről kell a feleket tájékoztatni, hanem a Pp. 104/A. § (2) bekezdésének alkalmazásáról. Az indítványozó szerint a Kúria Pfv.V.21.416/2013/3. számú végzése továbbá diszkriminatív is, mert törvényi felhatalmazás nélkül tesz különbséget a jogi képviselővel, illetve anélkül eljáró felek esetében irányadó bírói figyelmeztetési kötelezettség tekintetében, ezért az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe is ütközik. Az indítványozó másodlagosan kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pp. 233. § (1) bekezdése és 271. § (1) bekezdés e) pontja alaptörvényellenességét is, mert azok ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal, mivel a Kúria a támadott döntést kvázi elsőfokú bírósággént hozta meg, és ezen eljárásjogi természetű kérdésben hozott döntés ellen nincs megfelelő jogorvoslati lehetőség.
- [7] 3. A főtítkári előkészítő eljárás során az Alkotmánybíróság főtítkára arról tájékoztatta az indítványozót, hogy érdemi alkotmánybírói eljárás megindítására nincs lehetősége. Felhívta az indítványozó figyelmét egyrészt arra, hogy az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontja alapján a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító döntése ellen – ha annak indoka a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása – alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye. Másrészt kiemelte a főtítkár azt is, hogy – az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében – állami szervként az indítványozónak nincs az államhatalommal szemben garanciákat jelentő olyan alkotmányos joga, amely feljogosítja az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [8] Az indítványozó a főtítkári tájékoztatást nem fogadta el, és alkotmányjogi panaszának kiegészítésében továbbra is kérte indítványának érdemi elbírálását. Kifejtette, hogy az Alkotmánytól eltérően az Alaptörvény kifejezetten és minden korlátozástól mentesen biztosítja az alapvető jogokat a törvény által létrehozott jogalanyok számára is. Felhívta továbbá az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját, mely hatályon kívül helyezte az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott alkotmánybírói határozatokat, ezért meglátása szerint az Alkotmánybíróság állami szervek alkotmányjogi panasz előterjesztésével kapcsolatos gyakorlata nem alkalmazható. Az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontjával kapcsolatosan kifejtette, hogy az nyilvánvalóan nem terjedhet ki olyan ügyekre, ahol a bíróság téves és alaptörvény-ellenes jogértelmezéséből fakad a felülvizsgálati kérelem elkésettségének megállapítása.

- [9] 4. Az indítványozó Nemzeti Munkaügyi Hivatalt a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről szóló 323/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet hozta létre. Eljárása során az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 18. § (1) bekezdése az indítványozó 2014. december 31-i jogutód nélküli megszűnéséről rendelkezett. Figyelemmel az Abtv. 59. §-ára és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés a) pontjára az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívta fel a foglalkoztatáspolitikáért felelős minisztert.
- [10] A Nemzetgazdasági Minisztérium válaszelevelében úgy nyilatkozott, hogy az alkotmányjogi panasz indítványt fenntartja, és megjelölte, hogy az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 19. § (3) bekezdése alapján a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium gyakorolja és teljesíti a Nemzeti Munkaügyi Hivatal magánjogi jogait és kötelezettségeit, továbbá a 19. § (3) bekezdése alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium mint a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium az indítványozó jogszabályon alapuló – továbbá a csatolt bírósági végzések által is megállapítottan – jogutódjának minősül. Az Alkotmánybíróság a jogutódlás fentiek szerinti igazolása után az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról az alábbiak szerint döntött.
- [11] 5. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, mely során megvizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeinek, így különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, és a (2) bekezdés értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit.
- [13] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be az alábbiak szerint.
- [14] Az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontja szerint: az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján nincs helye alkotmányjogi panasz benyújtásának a Kúria felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntésével szemben, ha a kúriai elutasítás indoka a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása. Az Alkotmánybíróság a 15/2014. (V. 13.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] jogszabályszövegeknek azonban nemcsak nyelvtani, hanem más módszerek alapján történő értelmezése is lehetséges. Minden értelmezés számára a jogszabály által használt szavak, kifejezések, illetve nyelvi formulák, mondatszerkezeti elemek hétköznapi (illetve, ha ilyen létezik, jogi szakmai) nyelvtani értelme a kiindulópont.” (Indokolás [33]) Jelen ügyre vonatkoztatva ez annyit jelent, hogy az indítványozó az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontjával ellentétes értelmezést vár el az Alkotmánybíróságtól.
- [15] Az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó részletes szabályokat a teljes ülés által megalkotott Ügyrend állapítja meg [Abtv. 50. § (2) bekezdés c) pont és 70. § (1) bekezdés]. Az Ügyrend 32. §-a megalkotásának fő célja az volt, hogy egyértelműen meghatározásra kerüljön a Pp. által biztosított felülvizsgálati eljárás és az Abtv. által biztosított alkotmányjogi panaszok egymáshoz való viszonya, köztük az is, hogy mely esetekben van és mely esetekben nincs lehetőség alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Ezen túlmenően az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontjának alapját az képezi, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – egyebek mellett – csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A Kúria ezen – a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatti elutasító – döntése nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek. A fentiek szerint a Kúria Pfv.V.21.416/2013/3. számú végzése ellen nem csak az Ügyrend 32. § (3) bekezdés a) pontja alapján, hanem az Abtv. 27. §-a alapján sem lehet alkotmányjogi panaszt előterjeszteni.
- [16] 6. Az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság tanácsa jár el.
- [17] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapítja, hogy az indítvány egyrészt nem felel meg az Abtv. 27. §-ban foglaltaknak, másrészt az indítványozónak

nincs joga alkotmányjogi panaszt előterjeszteni, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjai alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/421/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3201/2015. (X. 14.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.228/2014/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Két indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.228/2014/7. számú ítélete (a továbbiakban: ítélet) ellen alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő jogi képviselőjük útján. Az indítványozók – az Alkotmánybíróság főtikkársága felhívására előterjesztett indítvány-kiegészítésükben foglaltak szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sértőnek tartják a támadott ítéletet.
- [2] 1.1. Az ügy előzménye, hogy az indítványozók 2009. december 8-án kelt adásvételi szerződéssel – amelyet 2010. január 5-én módosítottak és az adásvételi szerződéssel egységes szerkezetbe foglaltak – ingatlantulajdont vásároltak. A tulajdonjog bejegyzésére 2010. január 11-én 2009. december 8-ára visszamenőleges hatállyal került sor.
- [3] A megvásárolt ingatlan forgalmi értékének megállapítása céljából az illetékhivatal (Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Dél-alföldi Regionális Igazgatósága Illeték Főosztály Forgalmi Értékmegállapító Osztály) 2010. január 11-én kelt végzésével helyszíni szemle tartását rendelte el, 2010. január 12-én kelt végzésével pedig rendelkezett az eljárási határidő meghosszabbításáról, melyeket – a tértivevény tanúsága szerint – az indítványozók lakcímén meghatalmazottjuk vette át. Ez a meghatalmazott azonos azzal a személlyel, akiről az indítványozók az eljárás során csak a későbbiekben állították azt, hogy tőlük nem rendelkezett meghatalmazással arra, hogy nevükre szóló levélküldeményt vegyen át.
- [4] A helyszíni szemlét az indítványozók jelenlétében foganatosította a hatóság 2010. január 21-én. Ezt követően került sor 2010. február 19-én a visszerthes vagyónátruházási illetékfizetési kötelezettség tekintetében fizetési

meghagyás kibocsátására, egyúttal az illetékhivatal az illeték megfizetését 2013. december 8. napjáig felfüggesztette. A fizetési meghagyást 2010. február 24-én kézbesítették az indítványozók lakcímére, amelyet ez esetben is meghatalmazottjuk vett át a tértivevény szerint.

- [5] 1.2. Miután az illetékmentesség határideje 2013. december 9-én letelt, és 2014. január 30-ig nem került sor használatbavételi engedély iránti kérelem benyújtására, az ügyben érintett ingatlanra vonatkozóan az illetékhivatal (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatósága Eljárési Főosztály) 2014. február 12-én kelt határozatával elrendelte az illeték felfüggesztésének megszüntetését és az illeték, valamint az eltelt időre esedékes késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte az indítványozókat. A határozatot az indítványozók lakhelyére a címzetteknek kézbesítették 2014. február 24-én.
- [6] 1.3. Az indítványozók az elsőfokú hatósági döntéssel szemben fellebbezést nyújtottak be. A másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Ezt követően az indítványozók keresetlevelet nyújtottak be a másodfokú hatóság döntésével szemben.
- [7] Az indítványozók mint felperesek keresetükben a 2010. február 19-én kelt fizetési meghagyás kézbesítésének szabályszerűségét vitatták. Az indítványozók szerint, mivel nem adtak semmilyen formában meghatalmazást a küldeményeket ténylegesen átvevő személynek a részükre címzett levélküldemények átvételére, a postai szolgáltató nem kézbesíthetett szabályszerűen a küldeményt átvevő személy részére. Mivel a fizetési meghagyást nem kézbesítették a felperesek részére, ezért nem volt tudomásuk arról, hogy a felfüggesztés határideje 2013. december 8-án lejárt. Az indítványozók mint felperesek arra hivatkoztak, hogy az építési engedély szerint 2014 áprilisáig voltak kötelesek az építést befejezni és benyújtani a használatbavételi engedély iránti kérelmet. Az indítványozók mint felperesek vitatták az illeték megállapításának alapját is.
- [8] Az alperes (NAV) hangsúlyozta, hogy a kézbesítés körében azt szükséges vizsgálnia a bíróságnak, hogy a címzés szabályszerű volt-e, valamint hogy a kitöltött tértivevény adatainak értelmezése igazolja-e a szabályos kézbesítés megtörténtét. Az alperes álláspontja szerint ezeket figyelembe véve a kézbesítés szabályszerű volt.
- [9] 1.4. A bíróság elutasította a keresetet. Döntését azzal indokolta, hogy a hatóság döntését a hivatalos iratokra vonatkozó szabályok szerint kell kézbesíteni. Erre nézve a postáról szóló 2003. évi CI. törvény (a továbbiakban: Postatv.) 3. § 28. pontja, valamint 16. § (1) bekezdése, továbbá a postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről szóló 79/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: postarendelet) 16. § (2) bekezdése irányadó. Hivatkozott továbbá a bíróság arra, hogy a Magyar Posta Általános Szerződési Feltételei a postai és ahhoz kapcsolódó szolgáltatások igénybevételére címet viselő üzletszabályzat (a továbbiakban: Magyar Posta Üzletszabályzata) szerint a lakcímen történő kézbesítés esetén jogosult átvevőnek a címetten kívül a meghatalmazott, természetes személy esetében a helyettes átvevő, illetve az Üzletszabályzatban meghatározottak szerint az alkalmi átvevő illetve a közvetett kézbesítő minősül. Az Üzletszabályzat szerinti jogosult részére történő átadással a Posta a postai szolgáltatási szerződést teljesítette. A címetten kívüli egyéb jogosult átvevő a polgári jog általános szabályai szerint felel a küldemény címzett részére történő átadásáért.
- [10] A bíróság hivatkozott végül a téves kézbesítés esetén irányadó szabályokra, így a postarendelet 27. § (1) bekezdésére, hogy a felperesek, bár tudomással bírtak arról, hogy a nevére szóló postai küldeményt átvevő személy jogosulatlanul járt el (így például a helyszíni szemle tartását elrendelő végzés esetében), nem hivatkozott a kézbesítés téves voltára és az esetleges további téves kézbesítések megelőzése érdekében egyik felperes sem tett intézkedést.
- [11] 2. Az indítványozók indítványukban előadták, hogy az illeték megfizetésére kötelező, 2010. február 12-ei keltezésű fizetési meghagyást nem kapták kézhez, mivel a levélküldeményt más személy vette át, akinek az indítványozók – állításuk szerint – nem adtak meghatalmazást, hogy a részükre mint magánszemélyek részére címzett iratokat átvegye. Az indítványozók szerint a fizetési meghagyást azért nem kapták kézhez, mert azt arra jogosulatlan személy vette át, ezért elestek jogorvoslati joguk gyakorlásának lehetőségétől.
- [12] Az indítványozók kifejtették, hogy az a személy, aki az indítványozók részére kézbesített fizetési meghagyást átvette az indítványozók cége iratainak átvételére jogosult. Az indítványozók szerint a kérdéses levelet a posta nem kísérelte meg a lakcímükön kézbesíteni, mert akkor a küldeményt átvevő személy a postai kézbesítőkönyvet is aláírta volna, azonban erre nem került sor.

- [13] Az indítványozók szerint a bíróság jogértelmezése – a Postatv.-t, a postarendeletet és a Magyar Posta Üzletszabályzatát illetően is – téves, ezért alaptörvény-ellenes. Álláspontjuk szerint a bíróság jogértelmezéséből az következik, hogy a hatóság és a posta bárkinek átadhatja a postai küldeményt anélkül, hogy megvizsgálná, hogy az iratot átvevő személy jogosult-e az átvételre (megfelelő meghatalmazással rendelkezik-e). Az ítélet az indítványozók szerint jogszabálysértő, mivel olyan határozaton alapszik, amely nem emelkedett jogerőre.
- [14] Az indítvány-kiegészítésben foglaltak szerint az ítélet indokolása azért is téves, mivel arra hivatkozik, hogy fizetési meghagyást átvevő személy más esetben is vett át jogosulatlanul iratot az indítványozók részére. Az indítványozók szerint a bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta a Magyar Posta Üzletszabályzatának vonatkozó rendelkezéseit, mert az ítélet szerint a postai küldemény bárkinek átadható. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog az adott ügyben azért sérült, mert az érintett számára nem volt biztosított, hogy a hatósági döntésről értesüljön és a törvényben biztosított határidőn belül eldönthesse, hogy kíván-e élni jogorvoslati jogával.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az indítványozók az eredeti indítványukban e jog sérelmét nem állították, indítvány-kiegészítésükben pedig csupán idézték az Alaptörvény vonatkozó szövegrészét.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az indítványokat, tekintettel azok tárgyi azonosságára, az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat körében az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert – az alább kifejtett indokok szerint – nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz eleget tesz az Abtv. 27. §-ának, ám nem elégíti ki az Abtv. 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglalt befogadhatósági feltételt. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [19] A jelen alkotmányjogi panasz ezzel szemben az ítéletet lényegében annak törvénysértő jellege miatt támadja, ezt meghaladóan alkotmányossági kérdést – alapjog sérelmet – nem vet fel.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítvány ténylegesen nem fejtette ki az alapjog-sérelem mibenlétét, pusztán szó szerint idézte az Alaptörvény e rendelkezését. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az indítványozók érvelésének lényege, hogy az ítélet törvénysértő, az téves jogalkalmazáson és jogértelmezésen alapul. Az indítványozók által vélt jogszabálysértések az alapügyben – annak összefüggéseire tekintettel – nem vetnek fel alkotmányossági kérdést: az, hogy a bíróság az indítványozóktól eltérő jogi álláspontot foglalt el, nem ellentétes a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joggal.
- [21] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}
- [22] Jelen ügyre vetítve mindez azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a bíróságok döntéseinek felülvizsgálatára, így annak megítélésére, hogy törvénysértő volt-e az ítélet.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezért úgy találta, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetett fel.
- [24] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkóvics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/820/2015.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3202/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és az egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 3. § (2) bekezdése és az 5. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és az egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 37. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó – saját ügyében személyesen eljárva – alkotmányjogi panasz indítványt terjesztett elő, amelyet 2015. április 9-én nyújtott be közvetlenül az Alkotmánybíróságon. Az indítvány a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és az egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: Tv.) 3. § (2) bekezdése, az 5. § (3) bekezdése és a 37. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkára 2015. április 14-én kelt levelében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 55. § (3) bekezdése alapján hiánypótlásra hívta fel az indítványozót.
- [3] A hiánypótlási felhívást tartalmazó levelében tájékoztatta az indítványozót arról, hogy indítványa nem tartalmaz határozott kérelmet, mert nem adott elő kellő, alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés – álláspontja szerint – miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezéseivel.
- [4] Az indítványozó 2015. május 19-én érkezett beadványával – a főtítkári hiánypótlási felhívásra válaszolva – módosította és kiegészítette beadványát. Az indítványozó visszavonta indítványát a Tv. 37. §-a vonatkozásában, illetve az Alkotmánybíróság hatáskörét a korábban hivatkozott Abtv. 26. § (2) bekezdéséről az Abtv. 26. § (1) bekezdésére módosította, azonban a sérelmezett bírói döntést nem jelölte meg. Az indítványozó továbbá nem terjesztett elő valamennyi hivatkozott alaptörvényi rendelkezésre nézve kellő, alkotmányjogi szempontú indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés – álláspontja szerint – miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezéseivel.

- [5] Az ügyben az Abtv. 50. § (1) bekezdése, 56. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsban járt el.
- [6] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli – többek között – azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [7] Az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján, ha az indítvány nem felel meg az Abtv.-ben előírt formai és tartalmi követelményeknek, az Alkotmánybíróság főtitkára hiánypótlásra hívja fel az indítványozót, aki annak harminc napon belül köteles eleget tenni. Ha az indítványozó a hiánypótlási felhívásnak határidőben nem, vagy ismételt hiányosan tesz eleget, az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerül sor.
- [8] Az indítványozó a főtitkári hiánypótlási felhívásra közölt indítvány-kiegészítésben nem jelölte meg helyesen azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, valamint nem terjesztett elő – valamennyi hivatkozott alaptörvényi rendelkezésre nézve – kellő, alkotmányjogi szempontú indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés, álláspontja szerint, miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezéseivel.
- [9] Mindezek alapján alkotmányjogi panasza nem felel meg a törvényi követelményeknek, annak érdemi vizsgálatára nincs lehetőség.
- [10] Az Alkotmánybíróság az indítványban felvetett problémákkal összefüggésben megjegyzi, hogy számos hasonló tárgyú ügyben már döntött [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, 2/2015. (II. 2.) AB határozat, 7/2015. (III. 19.) AB határozat, 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat].
- [11] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [12] Mivel az indítványozó az indítványát az Tv. 37. §-a vonatkozásában visszavonta, ezért az Alkotmánybíróság az eljárást az Abtv. 59. §-a, valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés *c*) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szalay Péter s.k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/996/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3203/2015. (X. 14.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 3. §-a, 4. §-a és 5. §-a

alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Kásler Árpád alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsön-szerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: Törvény) 3–5. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtettek szerint a támadott rendelkezések sértik az Alaptörvény M) cikkét, az R) cikk (1) és (2) bekezdését, a T) cikk (3) bekezdését, valamint az V. cikkében, illetve a XX. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességének lényege, hogy a jogalkotó nem lépett fel kellő mértékben a pénzügyi intézmények – általa kifejtett – jogsértő magatartásával szemben.
- [3] Az Alkotmánybíróság főtítkára az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, mivel alkotmányjogi panasz – alapjogsérelmét alátámasztó indokolás hiánya miatt – nem tartalmazott határozott kérelmet. Az indítványozó a főtítkári tájékoztatást követően alkotmányjogi panaszát fenntartotta, illetve kiegészítette.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróság tanácsának az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e a befogadhatóság feltételeinek.
- [5] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz *formai* kritériumoknak való megfelelését vizsgálta. Az Alkotmánybíróság e körben áttekintette, hogy az indítvány határidőben érkezett-e [Abtv. 30. §-a], illetve, hogy tartalmaz-e határozott kérelmet [Abtv. 52. § (1b) bekezdése].
- [6] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében – az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti – alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül kell írásban benyújtani.
- [7] A támadott jogszabályi rendelkezések 2014. november 1-jén léptek hatályba. A csatolt iratok alapján az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben terjesztette elő.
- [8] Az alkotmányjogi panaszban az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Alkotmánybíróság tanácsa megállapította, hogy az indítványozó kérelme – az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívása ellenére – csak részben felel meg Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglaltaknak. Az indítványozó beadványaiban megjelölte azt a törvényi rendelkezést, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapítja, kifejezetten kérte konkrét jogszabályi rendelkezések megsemmisítését, továbbá hivatkozott az Alaptörvény megsértett rendelkezéseire. Az indítványozó ugyanakkor sem eredeti, sem hiánypótló beadványában nem terjesztett elő Alaptörvényben biztosított joga sérelmét alátámasztó indokolást a Törvény támadott rendelkezései vonatkozásában. Az Alkotmánybíróság számos esetben, többek között a 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212] bekezdésében rámutatott, hogy: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség”.
- [9] Az Alkotmánybíróság továbbá megjegyzi a következőket. Az alkotmányjogi panasz jogintézményének célja valamely, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének orvoslása. Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben is, hogy alkotmányjogi panaszt – bizonyos kivételekkel – csak valamely Alaptörvényben biztosított jog megsértése esetén lehet előterjeszteni. Az Alkotmánybíróság például a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89] bekezdésében elvi élel kimondta, hogy: „mindazok az indítványi elemek, melyek nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítják, hanem valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének megállapítására irányulnak, alkotmányjogi panasz keretében nem bírálhatók el”. Az indítványozó mind eredeti, mind hiánypótló beadványában hangsúlyosan hivatkozott az Alaptörvény M), R) és T) cikkeinek sérelmére, azonban ezen – az Alaptörvény Alapvetés című részében található – rendelkezések nem tekinthetők az Alaptörvényben biztosított jognak, így azokra alapított alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége.

- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa mindezekre tekintettel megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza – az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem hiánya miatt – az Abtv.-ben előírt formai feltételeknek nem felel meg, ezért annak befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/962/2015.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273